

Dragi bratje in sestre! Lansko pastirsko pismo za postni čas je bilo namenjeno skrbi za revne in pomoči potrebne, letošnje pa je namenjeno vlogi laikov v Cerkvi. V prvem delu pisma bomo govorili o dostojanstvu laikov in njihovem poslanstvu v družini in družbi, v drugem delu pa o poslanstvu laikov v župniji in v življenju Cerkve.

Beseda laik izhaja iz grške besede laikos, ta pa iz besede laos, ki pomeni ljudstvo. V Cerkvi uporabljamo besedo laik, da z njo označimo večino vernikov in vernic. Če povemo v številkah: v katoliško Cerkev spada milijarda in dvesto milijonov ljudi. Od milijarde in dvesto milijonov je dobrih štiristo tisoč škofov in duhovnikov, vsi drugi so laiki. Že te številke nam povedo, kako napak je govoriti o Cerkvi kot o nekakšni organizaciji škofov, duhovnikov in redovnikov. Cerkev ni v lasti papeža, škofov in duhovnikov-klerikov. Cerkev je sveto Božje ljudstvo. Cerkev smo vsi enako, laiki in kleriki. Vsi smo Cerkev. Tak je nauk Svetega pisma pa tudi nauk 2. vatikanskega cerkvenega zbora (prim. C 9–17).

Vsi smo enako poklicani k svetosti, vendar ne vsi na isti način. Cerkev smo vsi, a vsak izmed nas ima svojo karizmo ali službo. Med službo duhovnikov in službo laikov ne gre samo za nekaj razlik, posvečeno duhovništvo se bistveno razlikuje od laikata. Tega, kar dela duhovnik, ne more delati laik. Karizma in služba škofov in duhovnikov je podeljevanje zakramentov ter vodenje in poučevanje njim zaupanega ljudstva. Karizma in služba laikov pa je graditev svojih skupnosti, v prvi vrsti družine, ter pričevanje v svetu (prim. C 31). Te razlike pa nikakor ne pomenijo, da je duhovnik več vreden od laika ali laik manj vreden od duhovnika. Vse karizme in službe namreč izvirajo iz sv. krsta. S krstom smo vsi deležni Kristusove duhovniške, preroške in kraljevske službe.

Cerkev je po 2. vatikanskem cerkvenem zboru razmišljanje o laikih izredno poglobila. Vrh je to razmišljanje doseglo v apostolski spodbudi sv. papeža Janeza Pavla II. O poklicanosti in poslanstvu laikov v Cerkvi in svetu (1988). Zdi pa se, da se kar naprej ponavljajo nekatere zmotne predstave o laikih v Cerkvi ter o odnosu med laiki in duhovniki. Da moramo na tem področju narediti korake naprej, pogosto opozarja tudi papež Frančišek.

»Laik naj bo laik!« poudarja papež. To pomeni, da morajo verni laiki samozavestno in pogumno živeti svoje poslanstvo, ki je drugačno od poslanstva duhovnikov in redovnikov. Tega poslanstva ne opravljajo najprej na župnijskem dvorišču, pač pa doma in v svetu. Nekateri laiki radi kritizirajo, da imajo duhovniki preveč stvari v rokah in o vsem odločajo sami, po drugi strani pa se takšnega stanja po tihem

veselijo, ker je tako bolj udobno zanje. Žal ni malo laikov, ki na duhovnike prelagajo pravzaprav vse, kar je povezano z vero. Poznamo krščanske starše, ki se skoraj nič ne potrudijo za versko vzgojo svojih otrok. Čakajo, da otrok začne hoditi k verouku, nato pa pričakujejo od duhovnika, da jih bo versko vzgajal namesto njih.

Vaše prvo poslanstvo, dragi verni laiki, je dom, družina, rodbina, prijateljske in sosedske vezi. Tu morate oznanjati in živeti Kristusov evangelij ter graditi mala krščanska občestva. Prvo takšno občestvo je seveda vaša družina. Njej morate nameniti posebej veliko pozornosti. V službi in župniji lahko na vaše mesto vskoči tudi kdo drug, v družini pa ste absolutno nenadomestljivi. Vse bolj spoznavamo, da od družinskega življenja ni odvisna samo človekova osebna sreča ali nesreča, temveč je od usode družine enako odvisna tudi prihodnja usoda človeštva in Cerkve.

Poslanstvu v ožjih rodbinskih in prijateljskih krogih sledi vaše poslanstvo v širši družbi: na delovnem mestu, v domači ulici ali vasi, v društvih in klubih, na odgovornih položajih v gospodarstvu, kulturi in politiki. To so okolja, ki so do krščanske vere pogosto brezbrizna ali neprijazna. Morda vas taka okolja navdajajo s strahom in sprožajo v vas marsikakšno zavoro.

To plašnost v širšem družbenem okolju bi morali katoliški laiki končno preseči. Kdo bo tam zunaj v svetu oznanjal evangelij, če ne vi – laiki! Duhovnikova beseda največkrat seže od prižnice do cerkvenih vrat, od cerkvenih vrat naprej, tja v širni svet, pa sežeta vaša beseda in zgled. Tam zunaj bodite 'vselej vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas' (1 Pt 3,15). Tam ste sol zemlje in luč sveta (prim. Mt 5,13–16).

S to spodbudo za sproščeno in pogumno pričevanje doma in v svetu vas, dragi bratje in sestre laiki, prisrčno pozdravljamo in kličemo na vas Božji blagoslov.

Vaši škofje

2.del

Dragi bratje in sestre! Prejšnjo nedeljo smo razmišljali o bistveni enakosti pa tudi o temeljni razliki med laiki in duhovniki. Dejali smo, da je poslanstvo laikov nenadomestljivo ter da je prvo področje poslanstva laikov dom in svet. Izpostavili smo vašo skrb za družinsko življenje ter nalogo, da oznanjate evangelij v širnem svetu. Danes pa bomo razmišljali o vaši vlogi v župniji in v redni pastoralni Cerkve. Obenem se bomo tako pripravili na izbor v župnijske pastoralne svete, ki bo po vsej Sloveniji v nedeljo, 1. marca 2015.

Nikakor ne moremo reči, da ste laiki odsotni iz pastore in življenja naših župnij. Po plenarnem zboru (sinoda), ki smo ga imeli na pragu tretjega tisočletja (1999–2001), celo opažamo krepitev katoliškega laikata. Članov župnijskih pastoralnih svetov je skoraj 13.000; župnijskih Caritas je 440, prostovoljk in prostovoljcev Caritas pa 11.000; zakonskih skupin je okrog 340 in še nastajajo nove. Kljub krizi mladinske pastore smo zaznali velik porast mladih, ki so oratorijski animatorji – teh je vsako leto dobrih 4.000; omenimo še katoliške laike, ki neodvisno od duhovnikov ustanavljajo ustanove civilne družbe in se spuščajo na področja novih medijev. S porastom laičkih skupin prihaja v ospredje lik laika voditelja. Ob tem ne pozabimo na vso veliko množico 'klasičnih' laičkih sodelavcev, kot so cerkveni pevci, ključarji, mežnarji, krasilke, ministranti, zaposleni v cerkvenih ustanovah in šolah ..., skratka laikov, ki prevzemajo nekatere odgovornosti v Cerkvi na Slovenskem ali so člani kakšne posebne skupine.

V pastoralni načrt Pridite in poglejte smo zato zapisali: »Laiki z voditeljskimi sposobnostmi in majhna živa občestva predstavljajo znamenja nove evangelizacije. Lahko rečemo, (...) da se je nova evangelizacije že začela, četudi je organsko še nismo začrtali« (PIP 8). Cerkev na Slovenskem doživlja stisko zaradi povečane sekularizacije, majhnega števila duhovnih poklicev, veri nenaklonjenega okolja in lastnih šibkosti, Sveti Duh pa na to stisko že odgovarja z bolj zavzetimi laiki.

Laiki ste v življenju in vodenju župnij pomembni zaradi občestvene narave Cerkve in zaradi vam lastnega poslanstva v Cerkvi. Vaše naloge v Cerkvi se množijo. Sodobno upravljanje župnij odpira vrsto možnosti, različnih opravil in zadolžitev, ki zahtevajo ustrezno strokovno znanje in izkušnost in jih, dragi verni laiki, lahko opravite prav vi. Če ste včasih bili odgovorni zgolj za krašenje cerkve in okolice, ste danes ponekod

že odgovorni za pripravo in potek kakšnega cerkvenega praznovanja, za organiziranje verouka, za organizacijo obnove cerkvenih stavb ter za pridobivanje sredstev zanje. Veselimo se, ko vidimo, kako v mnogih župnijah pogumni možje in žene sprejemajo različne odgovornosti za svoje občestvo.

Drugi vatikanski koncil uči: »Laiki morejo biti poklicani še na različne načine k bolj neposrednemu sodelovanju pri hierarhičnem apostolatu« (C 33). Hierarhični apostolat je drugo ime za vodenje cerkvenih dejavnosti. Po tradiciji in po kanonskem pravu je pastoralno in upravno vodenje župnij zaupano duhovnikom. Življenje župnij je namreč tesno povezano z evharistično skrivnostjo in obhajanjem svete maše, ki jo darujejo zakramentalno posvečeni duhovniki. Brez evharistije ni občestva, zato tisti, ki vodi evharistično bogoslužje, vodi tudi občestvo. Iz evharistije izvirajoča vodilna vloga duhovnikov seveda ne odriva laikov stran. Nasprotno: prav zaradi skupne evharistije ste laiki povabljeni, da sodelujete tudi pri vodenju župnij in drugih cerkvenih dejavnosti. Če smo bratje in sestre, deležni istega kruha in keliha, zakaj se potem ne bi smeli med seboj tudi dogovarjati o vodenju naše župnije?

Najbolj primerna in najbolj uveljavljena oblika sodelovanja laikov pri vodenju župnij je župnijski pastoralni svet. Ima ga že večina župnij v Sloveniji. V zadnjih letih župnijski sveti marsikje niso zgolj svetovalno telo, temveč so tudi skupina, ki se skupaj izobražuje in duhovno raste. Zato škofje zelo priporočamo in naročamo vsem župnikom, naj stalno odkrivajo in vzgajajo primerne župnijske sodelavce, da jim bodo lahko zaupali vsa opravila, ki jih v Cerkvi smejo in morajo opraviti verni laiki. Med temi so seveda v ospredju člani župnijskih pastoralnih svetov, ki jih bomo spet izbirali v nedeljo, 1. marca. Zavedamo se njihove pomembnosti za prihodnost naših župnij in se priporočamo Gospodu, ki je obljubil, da bo z nami do konca sveta (prim. Mt 28,20). Obnovimo vero v Svetega Duha, resničnega voditelja Cerkve. On vidi več, On vidi vse. Mi smo morda v krizi in vidimo kakor skozi meglo. Sveti Duh ni v krizi. On že gradi Cerkev jutrišnjega dne.

S to spodbudo za sproščeno in pogumno vključevanje v življenje in delo naših župnij, dekanij in škofij vas, dragi bratje in sestre laiki, pristrčno pozdravljamo in kličemo na vas Božji blagoslov.

Vaši škofje